

No 227.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sr. św. Placyda M.
Czw. św. Brunona W.
Piąt. św. Marka P. W.
Sob. św. Pelagii.
Niedz. św. Wincent. Kadł.
Pon. św. Franciszka Bor.
Wt. św. Placyda.

Wschód słońca: godz. 6 m. 08
Zachód słońca: godz. 5 m. 28
Dług. dnia: godz. 11 m. 20
Ubyło dnia: godz. 5 m. 25

Cena prenumeraty:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie " 3 " —
Kwartalnie " 1 " 50
Miesięczn. " - " 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40

Półrocznie " 3 " 70

ZAGRANICĄ:

Miesięcznie " 1 " 10

Redakcja

w Łodzi,

ul. Przejazd № 8.

Nr. telefonu 593.

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany

Sroda, dnia 5 Października 1910 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Krucza № 23; w Pabianicach w p. Teodora Minke; w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENA OGŁOSZENI: „Nadesłane” na 1-ej stronie 50 kop. za wiersz pięć. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1½ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz półtłowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 3 — 4-ej po południu.

Victoria Skating Palace, Piotrkowska 67. 3 seanse dziennie: 10½—11¼, 3½—6½, 8½—11½.

Gościnne występy złozonego szampiona p. Owena P. Swlita.

SKLEP

21x8 w pobliżu Grand-Hotelu na Piotrkowskiej, do wynajęcia od stycznia 1911 r. Oferty pod „Sklep” nadsyłać: Biuro Ogłoszeń L. i E. Metz i S-ka, Warszawa. 3538—2—1

Teatr Popularny

Jutro poraz drugi sensacyjna nowość

„Bohaterowie ulicy”

czyli „POGROMCA SHERLOKA HOLMESA”.

Teatr Łódzki

Cegielniana 63.

3356

Jutro o godz. 8 m. 15 wiecz. po raz pierwszy

„Komedia o człowieku, który redagował gazetę rolniczą”

„Komedia o człowieku, który poślubił niemowę”.

CAMPEADOR
PARFUM: ULTRA-PERSISTANT
ED. PINAUD, PARIS

2219—23

Ze stosunków polsko-pruskich.

II.

Rokowania berlińskie z generałami i politykami emigracji polskiej nie przeszkodziły w niczym rozgospodarowaniu się na samych polskich dzielnicach Prus administracji wrogiej, złośliwej i szkodliwej. Rokowania polsko-pruskie przed i po jenańskie nie przeszkodziły nieprzyjacielskiemu nawskroś stanowisku Prus zarówno względem samego utworzenia Księstwa warszawskiego, jakoteż dalszej jego egzystencji i przemian. Jednakowoż to wszystko wciąż jeszcze nie wywoływało bynajmniej ze strony polskiej jakiegos odwetowego, nieprzejednanego nastroju ślepej nienawiści i zawziętości względem Prus. Jeden przykład niechaj starczy za inne: rząd pruski za wstępowanie do szeregów warszawskich wyznaczył sąd polowy i karę śmierci; natomiast rząd polski płacił pensję inwalidom pruskim w Księstwie warszawskim, a nawet tych z nich, którzy niebawem w wojnie austriackiej okazali się winnymi zdrady stanu i współdziałania z nieprzyjacielem, co najwyżej wydała z Księstwa z wypłatą całomiesięcznego wsparcia.

W upadku Księstwa warszawskiego Prusy brały udział wpływowy i czynny; wybrawszy z niego cenny odłam terytorjalny, Poznańskie, przyłożyły się do osłabienia fundacji Królestwa Polskiego na kongresie wiedeńskim. Przyczyniały się odtąd systematycznie do podkopania normalnego

politycznego rozwoju Królestwa; wspomagały dzielnie zwalczenie przez Rosję rewolucji listopadowej; a po jej stłumieniu otworzyły wnet u siebie akcję represyjną w Wielkiem Księstwie Poznańskiem.

Pomimo tak ciężkich doświadczeń, społeczeństwo polskie nie wyparło się zgola myśli wyciągnięcia dłoni pojednawczej Prusom. Zdawało się, że sposobna po temu pora nadeszła z objęciem rządów przez Fryderyka Wilhelma IV. Nastąpiła istotnie napozór nowa era rządów ducha narodowego polskiego w azylu poznańskim, pod skrzydłem orła pruskiego.

Nadeszła wreszcie doba rewolucji marcowej; spotęgowały się rzekome widoki polsko-pruskie; największy ongi polski Prus przeciwnik, sędziwy Adam Czartoryski, stawiał się w Berlinie. Wnet jednak pierzchył pozory i złudzenia; reakcja na całej linii dotknęła w pierwszym rządzie spraw polskich, wraz z objęciem władzy a niebawem i tronu przez nowego pana, Wilhelma I.

Nie znaczyło to jednak wcale, aby i pod tem panowaniem nie było zupełnie momentów takich, kiedy ewentualność zbliżenia się do Prus brana była w rachubę ze strony polskiej. Między innymi, jeden z takich momentów, prowokowany przez Bismarcka, przypadł w czasie powstania styczniowego polskiego. Na dzień tkwiła tu atoli nie korzyść, lecz wprost już zabójcza strata polska, groźba rozpolowienia Królestwa Polskiego. Odtąd, przez dalsze ówierćwiecze Wilhelma I, dokonano się już tylko otwarte, coraz dalej postępujące rozwinięcie nieprzyjacielskiej względem żywiołu polskiego akcji administracyjno-politycznej rządu pruskiego.

Po życzliwiej zapowiadających się, lecz przelotnych rządach Fryderyka III, rozpoczęło się panowanie Wilhelma II od ponownego przyjaźniejszego Prus ku Polsce zwrotu. Główną zaś pobudkę przyczynową stanowił tutaj znowuż, jak swego czasu, równo przed stuleciem, w dobie sejmu wielkiego, zwrot ofensywny przeciw Rosyi, uwydatniony w pierwszym roku tego panowania. Znowuż, jak gdyby śladem przedstuletnich rokowań sprzymierzeńczych polsko-pruskich z r. 1889. Raz jeszcze wtedy ze strony polskiej ujawniona została daleko, bardzo daleko w tym duchu idąca łatwość. I raz jeszcze ze strony pruskiej nastąpiła raptownie likwidacja i tem gwałtowniejszy nawrót w przeciwnym kierunku nieprzyjacielskim, trwają-

cy ze spotęgowanym coraz impetem aż do dziś dnia.

Nie było w Polsce upadającej ani w porobiorowej powszechnego, nieprzejednanego przeciw Prusom uprzedzenia. Nie było przeciw nim uczucia ślepej, zawziętej nienawiści, właściwej narodom małym, lecz obcej wielkiemu, jak polski, który ma prawo i moc nie przesądzać z góry ani na zawsze przyszłego swego względem innych stosunku.

Była, owszem, ponawiana, nieraz aż za daleko posuwana gotowość do uciszenia w sobie najmocniejszych, najsprawiedliwszych ku Prusom żalów czasowych, przez pamięć na nieśmiertelną przyszłość narodowego powołania. Aliści za każdym razem, bez żadnego dotychczas wyjątku, była ze strony Prus li tylko bądź niezdołność do należytego zrozumienia tej gotowości i należytego drugostronnego jej zadośćuczynienia i bądź też wręcz dążność do znieprawienia jej na krzywdę charakteru i interesu narodowego polskiego”.

Liczebność Słowian.

W ostatnim zeszycie tygodnika „L'Opinion” znajdujemy artykuł pp. Marius-Ary Leblondów p. t. „Le Dénombrément des Slaves”. Autorowie omawiają ostatnie dzieło L. Niederlego, które w tych dniach ma się ukazać w przekładzie francuskim prof. L. Lèger'a p. t. „La Race slave” przyczem — rzecz znamienna — słusznie wytykają niektóre usterki pracy uczonego czeskiego. Po przytoczeniu danych co do liczebności poszczególnych narodów słowiańskich, dochodzą Leblondowie do wniosku, że wśród słowian niema jedności i że w każdej grupie narodowościowej ujawniają się prądy rozbieżne. Przytem tylko polacy są narodem zasiedzonym na swem odwiecznym terytorium.

„Mają oni również przewagę pod względem gęstości zaludnienia: na wiorstę kwadratową przypada u nich 95,1 mieszkańców gdy tymczasem przeciętna dla Cesarstwa rosyjskiego stanowi 7,7, zaś dla Rosyi europejskiej 24,9. Liczby te nie są czezą erudycją; wykazują one dokładnie — co wyczuwano już od czasu wojny z Japonią i rewolucyi 1905 — jak wiele Rosyi zależeć powinno na tem, by, w celu utrzymania pewnej potęgi wzmocnić się w kolebce swjej rasy, zamiast rozpraszania swych sił. Tylko w takim wypadku mogłaby Rosya bez zbyt wielkiego niebezpieczeństwa rozszerzać się w Mandżuryi, gdyby obdarzyła polaków wolnością, jaką mieszkańcom Galicji rozumnie zapewniła Austria, w celu zjednania ich; —

dziś Rosya myśli o panowaniu w Mandżurii, gdy tymczasem jej biurokracya, uzależniona od stronnictwa niemieckiego, w dalszym ciągu odstręcza od niej 12 milionów inteligentnych i czynnych polaków, na najważniejszej jej granicy w Europie...

„Współzawodnictwo w każdej grupie — czytamy dalej — współzawodnictwo między grupami; słowem, niema solidarności słowiańskiej. Panslawizm doznał niepowodzenia, gdy tymczasem pangermanizm się rozwijał, zaś neoslawizmowi grozi fiasco. Winą jest Rosya, która, w rzeczywistości, nie pozwoliła polakom uczestniczyć w zjeździe w Sofii — działając na własną szkodę, wskutek powolności swej biurokracyi, wobec podszeptów dyplomacyi niemieckiej. Potęga słowiańska jest niemożliwa bez rozsądnego i racjonalnego porozumienia między rosyjanami a polakami, co w dodatku wzmogłoby autorytet Czechów w Cislitawii. Najzupełniejszy nieład panuje wśród 140 milionowej masy Słowian — wobec 85 milionów Niemców (obliczenia Langhausa z 1900 r.), którzy dochodzą obecnie do 100 milionów“.

Z CESARSTWA.

Zapasy zboża. Rada wojskowa w Petersburgu zatwierdziła wnioski zarządu głównego intendencji zaczerpnięcia 4-ch milionów rubli z kredytów nadzwyczajnych na przygotowanie zboża na rok 1911-ty z urodzaju r. b., oraz o pozwolenie ziemstwu na przygotowanie punktów żywnościowych.

Dymisy. Jak donoszą z Petersburga, podał się do dymisji dyrektor departamentu policyi Anciferow.

Wogóle oczekiwane są znaczne zmiany w ministerium spraw wewnętrznych.

Nowe pancerniki. Koszty budowy czterech projektowanych przez ministerium marynarki „dreadnoughtów“, wyniosą 140 mil. rb.

Katastrofa. Podczas rozbiórki budynku depo tramwajowego w Odesie zawałił się ściana, raniąc 6 robotników.

Kara śmierci. Piszą z Nowoczerkaska, że sąd wojenny w sprawie rabunku w kopalniach katoru Brodzkich, skazał sześciu oskarżonych na powieszenie i tyłuż uniewinnił, postanowił wszakże starać się o zamianę kary śmierci na ciężkie roboty.

Ze zjazdu młynarzy. Zjazd młynarzy w Ekaterynosławiu uchwalił starać się o zachowanie kursów parowców morskich z Sewastopola do Konstantynopola, celem wywozu mąki do Turcyi, oraz starać się o zatwierdzenie ustawy wszechrosyjskiego zjazdu i okręgowych zjazdów młynarskich.

O szyldy polskie. Ministerium spraw wewnętrznych zwróciło się do gubernatorów kraju południowo-zachodniego z zapytaniem, czy w powierzonych im guberniach dozwolone jest przedsiębiorstwu handlowym i przemysłowym umieszczać na ulicach szyldy w języku polskim, na zasadzie jakiego prawa, oraz czy równoległe z tekstem polskim umieszczony jest na tych szyldach tekst rosyjski.

Powrót Łopuchina. Według obiegujących pogłosek, b. dyrektor departamentu policyi Łopuchin, otrzyma pozwolenie na powrót z Syberyi, gdyż dowiedziano, że w zdemaskowaniu Azefa pierwszorzędą rolę odegrał L. Mienszиков.

Skasowanie wyroku. Izba sądowa petersburska po rozważeniu skargi apelacyjnej b. redaktora pisma „Strana“, członka rady państwa, Kowalewskiego, skazanego przez sąd okręgowy za wydrukowanie kilku artykułów w temże piśmie na dwa miesiące zamknięcia w twierdzy, skasowała ten wyrok, skazując Kowalewskiego na 50 rubli grzywny.

Wybory do rady państwa. Do „Rieczy“ telegrafują z Kijowa: Na wybory członka rady państwa z pośród 548 wyborców, przybyło 222, w tej liczbie 146 polaków. Obywatel ziemski Horwatt otrzymał 146 głosów, na kandydata z tyłuż głosami obrano hr. Rzewuskiego. Wyborcy rosyjscy w liczbie 76 swojego kandydata nie wystawili, ograniczając się złożeniem głosów przeciw kandydatom polskim.

O sądy przysięgłych. Podkomisya budżeto-

wa Dumy państwowej zwróciła się do ministra sprawiedliwości z zapytaniem, kiedy będą wprowadzone sądy przysięgłych w Królestwie Polskim.

Wybór posła. Na miejsce posła do Dumy Wołochina, który zrezygnował ze swego mandatu, obrano prezydenta miasta Chersonia, Ananiewa Kaniachnicza, październikowca z wyższem wykształceniem.

Dżuma. Po trzydniowej przerwie stwierdzono w Odesie przypadek dżumy o gwałtownym przebiegu i zakończony śmiercią.

Owoce. Zezwolono na wywóz owoców z Odesy, gdyż nie grozi to żadnem niebezpieczeństwem pomimo epidemii cholerycznej.

Dziękujemy za takie owoce z miejscowości za dżumionych.

Reforma monetarna. Ministerium skarbowości złożyło projekt zreformowania obecnego systemu monetarnego w państwie rosyjskiem. W myśl tego projektu należałoby jednostkę monetarną zmniejszyć, wprowadzając nowe ruble i kopiejki, mniejsze o połowę od dotychczasowych.

Reforma monetarna dzieli się na dwie części. Naprzód wprowadzone zostałyby nowe monety bez usuwania atoli starych; następnie, po roku lub po dwóch, gdy ludność już przyzwyczaiłaby się do nowych monet, możnaby od razu zmniejszyć jednostką monetarną, a jednocześnie wycofać z obiegu dawne monety.

Prócz tego według projektu należałoby koniecznie wprowadzić nowe monety: 4-o, 8-o, 16-o 30-o i 64 kopiejkowe.

Wszechnice handlowe. W ministerium przemysłu i handlu w Petersburgu została ustawa uniwersytetów handlowych o dwu fakultetach i kilku podziałach.

Ukończenie uniwersytetu handlowego dawałoby stopnie kandydata nauk handlowych i inżyniera (?) handlu.

Kobiety na uniwersytety handlowe przyjmowanoby narówni z mężczyznami.

Z dzielnic polskich.

ZE LWOWA. Na posiedzeniu sejmowej komisji reformy wyborczej namiestnik dr. Bobrzyński odczytał deklarację, w której rząd oświadczył, że w sejmach musi być zatrzymane prawo wyborcze, oparte na zastępstwie interesów. Demokraci, ludowcy i ukraińcy żądali załatwienia reformy wyborczej jeszcze na obecnej sesji sejmowej w duchu autonomicznym, zgodnie z nowoczesnymi zasadami demokratycznymi. Ludowcy zrezygnowali również, akceptując pluralność. Ukraińcy żądali czteroprzymiotnikowego prawa wyborów.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Jutro Bronisława. **TEATR ŁÓDZKI.** (ulica Cegielniana nr. 63). Dziś „Tajfun“. Przedstawienie robotnicze (ceny niższe). Początek o godz. 8 min. 30 wieczorem. Jutro „Komedia o człowieku, który redagował gazetę rolniczą“ i „Komedia o człowieku, który poślubił niemowę“. (Pierwszy raz). Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

TEATR POPULARNY (Konstantynowska nr. 16). Dziś „Wesele podczas rewolucyi“. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem. Jutro „Bahaterowie ulicy“. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

ZEBRANIE. Jutro (w lokalu, Długa 113) o godz. 4 po poł., zebranie Stow. akuszerok.

KRONIKA.

(a) **Z laboratorium miejskiego.** Dokonana w laboratorium miejskiem, pod kierunkiem dr. St. Bartoszewicza, analiza artykułów spożywczych skonfiskowanych w różnych sklepach, w obrębie I cyrkułu policyjnego, po rewizyi dokonanej przez komisję policyjno sanitarną, wykazała, że z 50 sklepów spożywczych w obrębie I cyrkułu policyjnego — w następujących sprzedawane były niezdatne do użytku produkty, mianowicie: przy ulicy Franciszkańskiej № 39 sklep Abrama Henerowicza masło z twarogiem i tłuszczem zwierzęcym oraz ser zabarwiony kurkumą; przy ulicy Średniej № 104, sklep Icka Silbermana, masło zawierające domieszki tłuszczów roślinnych (25%) oraz ser gorzki, zabarwiony; przy ulicy Średniej

№ 134, sklep Maryana Goldeka, masło zawierające 45% tłuszczu zwierzęcego; przy ulicy Średniej № 70, sklep Moszka Wysockiego, masło zawierające 30% obcych tłuszczów oraz nieczysto przyrządzone; przy ulicy Średniej № 144 sklep Moszka Preissa, twaróg zgnity i całkiem zepsuty, oraz mleko skwaśniałe, 2% tłuszczu i 38% wody; przy ulicy Wschodniej № 20, sklep Lejbusia Kilborta, mleko — skwaśniałe i rozprowadzone wodą; przy ulicy Wschodniej № 24, sklep Lejbusia Kilborta, twaróg ze zgnitym zapachem oraz ser zabarwiony kurkumą; przy ulicy Brzezińskiej № 18, sklep Nusena Wolfejna, ser posiadający mało tłuszczu, zafarbowany; przy ulicy Brzezińskiej № 3 sklep Wandy Dregier, masło zawierające 30% tłuszczu zwierzęcego, oraz mleko, w którym było 55% wody; przy ulicy Plac kościelny № 4, stowarzyszenie komandytowe, mleko rozprowadzone wodą; przy ulicy Brzezińskiej № 15, sklep Aptela Amzla, mleko zawierające 33% wody; przy ulicy Średniej № 130 sklep Karola Bejzego, mleko zawierające 1,20 tłuszczu i 60% wody; przy ul. Wschodniej № 15 Lejbera Benosza, mleko skwaśniałe, 2,6% tłuszczu; przy ulicy Średniej № 122 sklep Emmy Henke, mleko zawierające kwas salicylowy oraz zafalszowane masło; przy ulicy Średniej № 96, sklep Teodora Hadriana, masło z domieszką tłuszczów zwierzęcych; przy ulicy Średniej № 104, sklep Mojżesza Lewkowicza, krowie masło z domieszką kokosowego oleju; przy ulicy Średniej № 132, sklep Emmy Chałupka masło krowie z domieszką tłuszczów zwierzęcych; przy ulicy Północnej, sklep M. Gaynajgold, ser biały spleśniały; przy ulicy Średniej № 94, sklep Jana Borowicza, ser biały i gorzki, ser śmietankowy zafalszowany, masło krowie z tłuszczem zwierzęcym.

(—) **Główny zarząd kolei** wyjaśnił, iż ładunki węgla kamiennego należą do kategorii terminowych i powinny być przyjmowane nawet w razie gdyby poszczególne kolej zawiesiła przyjmowanie ładunków.

(a) **Stowarzyszenie pracowników handlowo-przemysłowych.** Odbyło się posiedzenie zarządu pod przewodnictwem prezesa p. W. Bartelmusa.

Na posiedzeniu tem załatwiono sprawy następujące:

P. Wierzbicki zdawał relację w sprawie legalizacji regulaminu, dla otworzyć się mającej d. 1 stycznia r. p. kasy pożyczek i wsparć przy Stowarzyszeniu.

Ponieważ regulamin był przyjęty przez nadzwyczajne zebranie ogólne członków Stowarzyszenia, do czynności którego, w myśl § 18 go ustawy, między innymi, należy — tworzenie instytucji w celach przewidzianych tą ustawą i zatwierdzenie regulaminu, przeto opracowany regulamin nie podlega żadnej specjalnej legalizacji.

Postanowiono niezwłocznie zająć się pracami przygotowawczymi (wydrukowaniem i rozesłaniem członkom tego regulaminu; opracowaniem schematów, ksiąg i t. p.), związanymi z otwarciem kasy pożyczek i wsparć.

Sprawę tę zaofiarowali się załatwić pp. Bartelmus i Jasiński.

Z kolei p. Wierzbicki przedstawił sprawozdanie z działalności wydziału oświatowego (sekcya kursów wieczornych). Członkowie Stowarzyszenia, oceniając doniosłość kursów, zgłosili zapisy w znacznej liczbie, mianowicie: na buchalteryę 30, język niemiecki 28, angielski 6, rosyjski 4.

Kursy otwarto wczoraj. Przyjęto do wiadomości, że sekcya biblioteczna pozyskała od p. Edwarda Jezierskiego w darze atlas geograficzny.

Zatwierdzono sprawozdanie kasowe za czas od 1 stycznia do 1 października r. b. stwierdzające pomyślny stan finansów instytucji. Fundusze jej stanowią przeszło tysiąc rubli, w gotówce ulokowanych w pierwszym Tow. pożycz. - oszczędnościowym (Przejazd 8), na dwóch rachunkach: kapitał żelazny przeszło rb. 400 i na rachunku bieżącym przeszło rb. 600. Oprócz tego w kasie Stowarzyszenia znajduje się na bież. wydatki rb. 300.

Rozpatrywano złożoną zarządowi odezwę grona techników, pracujących w przedsiębiorstwach handlowych w Łodzi, którzy pragną przystąpić do Stowarzyszenia, aby utworzyć własne koło zawodowe, rządzące się autonomicznie, na zasadach obowiązującej w Stowarzyszeniu instrukcyi dla kół.

Propozycję tę przyjęto i zaakceptowano, oświadczając obecnym delegatom techników, należącym już do Stowarzyszenia, że założenie koła nastąpić może w dniu dzisiejszym. Na posiedzenia koła oddano do dyspozycji lokal co czwartki każdego tygodnia.

Do Stowarzyszenia przyjęto na członków następujących kandydatów: pp. Józefa Goszczyńskiego, Bronisława Jasińskiego, Helenę Kątną, Adolfa Jana Reintera, Aleksandra Głokesa i Czesława Mroczkowskiego.

(a) **Z komitetu giełdowego.** Łódzki komitet giełdowy otrzymał z ministerium handlu i przemysłu okólnik o sprawie różnych towarów aptecznych do Persyi.

Okólnik ten napisany został na podstawie raportów konsula rosyjskiego z Ispahanu, który donosi, że lekarstw i różnych aptekarskich materiałów w ciągu ostatnich pięciu lat przywozi się do Persyi przeciętnie za 340,350,000 rb. rocznie, z czego na Anglię z Indjami przypada blisko połowa a na Rosyę zaledwie szóstą część t. j. mniej, niż na Niemcy. Przyczyną tego jest, oprócz wyborowych gatunków niemieckich towarów, jeszcze znana przedsiębiorczość Niemców, którzy stopniowo otwierają swoje apteki w ważniejszych miastach Persyi, poczynając od Teheranu. W Ispahanie dokąd przywozi się rocznie blisko za 30,000 rb. materiałów aptecznych, dotychczas niema apteki europejskiej.

Z chwilą otwarcia apteki zapotrzebowania na lekarstwa wzrosną ponieważ persowie jak i większość ludów wschodnich, ogromnie lubią się leczyć; obecnie placą oni za lekarstwa ogromne pieniądze w miejscowych sklepikach i u lekarzy krajowców i mają je w jak najgorszym gatunku.

(a) **W sprawie nauki w szkołach elementarnych.** Webec odmowy ze strony naczelnika Łódzkiej dyrekcji naukowej co do zaprowadzenia we wszystkich polskich szkołach elementarnych miejskich wykładów popołudniowych, komisja szkolna postanowiła zwrócić się do rz. r. st. Głazowa z projektem, aby nie uszczuplając pięciogodzinnych zwykłych zajęć w szkołach elementarnych, zaprowadzić drugą zmianę nauki w godzinach popołudniowych tylko w oddziałach klas wstępnych, do których zgłasza się największa liczba kandydatów.

(x) **Ze Stowarzyszenia nauczycieli chrześcijan** (Konstantynowska 5). We czwartek d. 22 września odbyła się w lokalu pierwsza powakacyjna pogadanka na temat: „Rozwój charakteru pod wpływem wychowania szkolnego”. Referował p. Mieczysław Rudnicki. Zebrano się zaledwie 20 osób, dyskusja jednak była bardzo ożywiona.

Przypuszczamy, że tylko nawał pracy, jaką każdy nauczyciel bywa przeciążony na początku roku szkolnego, stanął na przeszkodzie licznieszemu zebraniu się nauczycielstwa.

Postanowiono w bieżącym roku szkolnym urządzić pogadanki dyskusyjne co dwa tygodnie, w pierwszy i trzeci czwartek każdego miesiąca. Łaskawi prelegenci zaoferowali na te zebrania różne referaty z dziedziny pedagogiki ogólnej.

Spodziewamy się, że nauczycielstwo nasze, posiadające własny lokal i czytelnię, zechce się licznie zbierać na pogadankach czwartkowych, okazując większe, niż dotychczas zainteresowanie kwestjami wychowania i samego Stowarzyszenia.

Dwa inne czwartki, niezajęte przez programowe pogadanki, pozostawiono na luźne zebrania członków Stowarzyszenia, bądź towarzyskie, bądź poświęcone wspólnemu czytaniu wraz z omawianiem różnych spraw, dotyczących interesów nauczycielstwa.

W nadchodzący czwartek d. 5 b. m. o godz. 8-ej punktualnie odbędzie się druga pogadanka „O badaniach nad dziećmi”.

(a) **Nowe stowarzyszenia.** Piotrkowska komisja gubernialna do spraw stowarzyszeń i związków, zarejestrowała ustawy następujących stowarzyszeń: pierwszej pabianickiej Kasy pogrzebowej; Towarzystwa niesienia pomocy uczniom 7-mio klasowej szkoły handlowej J. T. Waśniewskiej w Sosnowcu.

(a) **Statystyka pożarów.** W drugiej połowie lipca (st. st.) r. b. zdarzyło się w obrębie gubernii piotrkowskiej 36 pożarów: 26 z przyczyny niewiadomej, 6 skutkiem nieostrożnego obchodzenia się z ogniem, 2 skutkiem wadliwej budowy kominów i 2 z podpalenia.

(a) **Echa zamknięcia „Jedności”.** Sledztwo w sprawie zamkniętego przez władze związku zawodowego robotników przemysłu włóknistego „Jedność” zostało ukończone. Do odpowiedzialności pociągnięty został prezes i redaktor pisma „Jedność” Antoni Wdowiak oraz administrator Józef Długołęcki. Obaj oskarżeni są z mocy § 129 nowego kodeksu karnego za wydrukowanie odezwy robotników tomaszowskich w której dopatrzono się treści przeciw ustrojowi państwowemu.

Oskarżeni zostają na wolności za kaucją.

(x) **Ze zgromadzenia majstrów krawieckich.** W poniedziałek dnia 10 października o godzinie 3 po południu w lokalu Towarzystwa śpiewaczego „Lira” (Mikołajewska № 11) odbędzie się kwartalne zebranie zgromadzenia majstrów krawieckich, oraz obiór starszego zgromadzenia.

Pożądanym jest jaknajliczniejszy udział członków.

(h) **Na zebraniu czeladników malarskich,** odbytem w niedzielę ubiegłą, podstarszy tegoż Zgromadzenia p. Józef Ruminkiewicz złożył mandat, piastowany przez kilka lat z pożytkiem dla rozwoju instytucji. Przyczyną zrzeczenia się: wybór p. Ruminkiewicza na posła do Dumy państwowej od mieszkańców m. Łodzi.

Zebrani licznie członkowie Zgromadzenia bardzo serdecznie dziękowali p. Ruminkiewiczowi za jego pracę dla Zgromadzenia i życzyli mu powodzenia w nowej jego działalności.

(h) **W Stowarzyszeniu majstrów samoprądkowników,** w sobotę o godz. pół do 8-ej wieczorem w lokalu własnym, Mikołajewska 93, odbędzie się miesięczne posiedzenie zarządu.

(h) **W sprawie budowy tanich mieszkań** odbędzie się w niedzielę o godzinie 4-ej po południu zebranie pracowników kolei fabryczno-łódzkiej w lokalu Koła (Widzewska 73). Sprawa ta budzi naturalnie duże zainteresowanie pomiędzy pracownikami kolei. Słyszeliśmy, że przygotowano są szczegółowe referaty.

(x) **Towarzystwo krzewienia oświaty.** W niedzielę 9 października r. b. o godz. 4-ej po poł. w sali odczytowej (Zawadzka № 17) p. Mieczysław Dominikiewicz wygłosi odczyt „O człowieku kopalnym”. Bilety są do nabycia w biurze T. K. O. codziennie od godz. 6—8 wieczorem.

(a) **Naczelnik dyrekcji naukowej rz. r. st. Głazow** bawił przez dwa dni ubiegłe w Łodzi, zwiedzał szkoły elementarne miejskie, szkołę aleksandryjską, gimnazjum żeńskie i niektóre prywatne zakłady naukowe, a wczoraj wieczorem wyjechał z powrotem do Piotrkowa.

(h) **Narzekania.** W ostatnich czasach nie tylko kamienicznicy, ale i mieszkańcy naszego miasta, skarżą się na opieszałość i długotrwałość prowadzenia robót przez naszych rzemieślników. Odnowienie mieszkania, należy do jednych z najwięcej dokuczliwych bolączek, a wykończenie nowego domu ciągnie się do nieskończoności.

Mamy tego najlepszy dowód, że w wielu domach, które winny być gotowe na św. Jan, roboty jeszcze nie wykończone.

Interpelowani w tej kwestji przez lokatorów właściciele domów, składają winę na rzemieślników, którzy robót nie wykończyli. Rzemieślnicy zaś, właściciele warsztatów, niesłowność swą objaśniają tem, że ich pracownicy obojętni na wszelkie prośby, roboty wykonywują niedbale, leniwie, nie troszcząc się wcale o ich przyspieszenie.

Slusarz objaśnia, że pracownik pobierający 2 rb. dziennego wynagrodzenia, w ciągu dnia okuje zaledwie jedne drzwi, czeladnik stolarski, malarz, zdun, malarz i t. d. pracuje nie lepiej.

Skutki takiego postępowania są nader smutne, gdyż wiele robót, przechodzi w obce ręce, zagranicę, nie tylko w Łodzi, ale w całym kraju.

Postępowanie takie doprowadzić musi rzemiosła do upadku, a w dodatku, zagranica spróbowawszy raz zarobku na gruncie łódzkim, nie omieszka i nadal stawiać swych ofert.

(a) **Konfiskata wódki.** Władze policyjne dokonały rewizji w piwiarni Pawła Rybarkiewicza, przy ul. Przejazd № 45. Zastano tam kilkanaście osób, które uprawiały hazardową grę w karty i racyły się wódką. Sprzedawane tam karty i wódkę skonfiskowano. Aresztowano 7 osób.

W piwiarni przy ul. Rokicińskiej № 16, utrzymanej przez Józefa Kukulskiego znaleziono flaszkę wódki, którą jakoby właściciel sprzedawał na miejscu, nie mając na to pozwolenia akcyzy.

Wódkę skonfiskowano i sporządzono protokół w celu pociągnięcia Kukulskiego do odpowiedzialności.

(h) **Zatwierdzenie statutu.** Władze wyższe zatwierdziły etat 9300 rb. rocznie, na utrzymanie personelu w nowym parku miejskim przy ulicy Pańskiej. Ze względu iż do tej pory etat nie był zatwierdzony, a nowy park już wymagał dozoru i konserwacji, po zdaniu go miastu przez przedsiębiorcę, temuż przedsiębiorcy magistrat powierzył konserwację parku, do czasu zorganizowania odpowiedniego personelu.

Zatwierdzenie etatu, nie rozstrzygnęło kwestji otwarcia nowego parku dla publiczności, a to z tych przyczyn, że drogi do jazdy nie są jeszcze zrobione, a nawet niema na nie odpowiedniego kredytu.

(a) **Zatwierdzone plany.** Wydział budowlany przy rządzie gubernialnym piotrkowskim zatwierdził plany następujące: 1) Michała Bautza, na budowę murowanych budynków gospodarczych jednopiętrowych, przy ulicy Rozwadowskiej pod № 14/875; 2) Augusta Linkego na budowę trzypiętrowego domu murowanego mieszkalnego i zabudowań gospodarczych parterowych oraz ustępów, przy rogu ulic Ciemnej i Białej № 130/148; 3) Ludwika Krauzego, na budowę dwóch pięter w murowanej piętrowej oficynie mieszkalnej, przy ul. Bednarskiej № 10/24; 4) Józefa Rogowskiego na budowę jednopiętrowego domu mieszkalnego z poddaszem i dwóch zabudowań gospodarczych oraz ustępów, przy ulicy Promycka № 5; 5) Icka Szczecińskiego, na budowę 3 piętrowego domu mieszkalnego murowanego i dwupiętrowej oficyny oraz ustępów, przy ulicy Rynek Targowy № 5/469; 6) Lejby Brzezińskiego na budowę murowanej, parterowej oficyny oraz urządzenie okien i drzwi w istniejącym domu parterowym, przy ulicy Wierzbowej nr. 383; 7) Stanisława Jastrzębskiego na budowę piętrowego domu mieszkalnego i zabudowań gospodarczych, przy ulicy Wiśniowej nr. 7; 8) Szmula Gubela, na budowę 3 piętrowego domu mieszkalnego z dwoma oficynami, pralni, oraz zabudowań gospodarczych i ustępów przy ulicy Rynek Targowy nr. 2/469; 9) Emilia Elserta, na nadbudowanie trzeciego piętra w gmachu apertury na skład gotowego towaru, przy ulicy Długiej nr. 47/270; 10) Dydi Grinberga na budowę trzypiętrowej oficyny murowanej przy ulicy Lipowej nr. 9/1618; 11) Alberta Dietricha na budowę domku mieszkalnego dla stróża oraz ustępów przy ulicy Piotrkowskiej nr. 55/782; 12) Berka Rozenblatta na wzniesienie domu murowanego parterowego i zabudowań gospodarczych przy ul. Średniej 120/429; 13) Lejzera Blajmana, na budowę jednopiętrowego domu mieszkalnego i ustępów przy ulicy Rokicińskiej nr. 27/1282; 14) Leopolda Maja na budowę oficyny parterowej i zabudowań gospodarczych przy ulicy Kątnej nr. 3; 15) Jakóba Dymonta na budowę suteryn i nadbudowę piętra w dwupiętrowej oficynie przy ulicy Nowomiejskiej nr. 29/231; 16) Oskara Patska na budowę jednopiętrowej oficyny z ustępami, przy ulicy Orlej nr. 6/1083; 17) Wincentego Matoszko na budowę piętrowej oficyny mieszkalnej i ustępów, przy ulicy Grodzkiej nr. 42/14; 18) I. Zelmanowicza; J. Karalowa na budowę suteryn na pomieszczenie piekarni w trzypiętrowym domu Eckla Libermanna przy rogu ulic Piotrkowskiej i Południowej nr. 12/2; 19) firmy braci Gerke — na budowę kantoru piętrowego i składu przędzy oraz wełny, przy ulicy Widzewskiej nr. 77/1107; 20) Franciszka Goszczyńskiego i Bronisława Wodlarczyka na budowę dwupiętrowego domu murowanego i drewnianych budynków gospodarczych, przy ulicy Górnej nr. 4; 21) Łukasza Wajsmiana na budowę dwupiętrowej murowanej oficyny i kuźni, przy ulicy Pasaż Szuleca nr. 62; 22) Owseja Silberblatta, na budowę dwupiętrowej przędzalni wełny mechanicznej; tkalni, kotłowni, ambulatorium, sali jadalnej 17, przy ulicy Połowej nr. 234 i 276; 23) Piotra Slusarka na budowę 2 piętrowej oficyny murowanej i drewnianych budynków gospodarczych, przy ulicy Jesionowej nr. 9; 24) Alberta Finsera, na budowę dwupiętrowego domu frontowego oraz nadbudowania drugiego piętra w oficynie tej posesyi przy ulicy Piotrkowskiej nr. 1—54/501.

(h) **Z ulicy Mikołajewskiej.** Używa trzeci miesiąc od czasu zniszczenia bruku drewnianego przez wody deszczowe na ulicy Mikołajewskiej od Głównej do Ewangelickiej. Przez cały czas po betonie jeżdżono ciężkimi ładownymi wozami,

wskutek czego powybijaly się doły tak głębokie, że miejscami przebita jest warstwa betonu.

Obecnie przystąpiono do naprawy bruku. Miast zalania mieszaniną cementową dołów w betonie, zasypuje się je piaskiem i na tej warstwie piasku układa stare kostki drewniane, miejsca puste pomiędzy kostkami drewnianymi zalewa się piaskiem z domieszką cementu.

Miejsca zaś, w których wody deszczowe nie zniosły bruku, chociaż są w nich wyboje i doły, nie naprawia się wcale.

(a) **Znachorzy.** Jedną z miejscowych robotnic fabrycznych, Maryanna Włodarska, idąc za namową sąsiadów, udała się z chorem dzieckiem o poradę do znachora, zamieszkałego w pobliżu Chojen. Znachor przepisał lekarstwo, polecając udać się do składu aptecznego, gdzie Włodarska za jakiś medykament do smarowania zapłaciła rb. 3 kop. 20, wierząc święcie w skuteczność cudownego leku. Tymczasem po zastosowaniu lekarstwa w trzy dni dziecko rozchorowało się na dobre. Bóle głowy, gorączka, brak apetytu — oto symptomy choroby. Wezwany lekarz znalazł stan zdrowia chorego dziecka poważny.

Jak słyszeliśmy, przeciwko znachorowi rodzice chorego dziecka występują na drogę sądowną.

Fakt ten nie jest odosobniony.

Powinien on pouczyć lud ciemny, który ciężko zapracowany grosz niesie do znachora, iż nie należy narażać się na obalamucanie przez szarlatanów, którzy kosztem zdrowia i życia ludzkiego uprawiają nieczny proceder.

(h) **Przyjeździe do Łodzi** w poniedziałek na 4-dniową kadencję II wydział karny Sądu Okręgowego piotrkowskiego dla osądzenia 37 spraw.

(a) **Za nieporządku w domu** przy ulicy Milsza № 40, sędzia pokoju 12-go rewiru m. Łodzi skazał właściciela Morgensterna na 50 rubli kary lub 1 miesiąc aresztu.

(h) **Za zadanie ran nożem** 24-letniej Maryannie Pietrzak na rogu ulicy Piotrkowskiej i Nowego Rynku skazał sędzia pokoju IX rewiru m. Łodzi 27-letniego Tomasza Laskowskiego na trzy miesiące aresztu.

(h) **Za samowolne odjęcie** we własnym domu rur gazowych sędzia pokoju IX-go rewiru skazał właściciela domu przy ulicy Piotrkowskiej № 63 Lejbusia Neumana na 10 rubli kary lub dwa dni aresztu.

(x) **Victoria Skating Palace.** Od czwartku d. 6 b. m. wieczory urozmaicone będą popisami znanego na torach łyżwiarstwa kółkowego p. Owena P. Swifta, który zalicza się do pierwszorzędnych jeźdźców, zdobył bowiem szampionat na torach angielskich i belgijskich.

Dyrekcji udało się pozyskać go na kilka gościnnych występów.

(a) **Samobójstwo.** W domu przy ul. Młynarskiej № 41 mieszkał były rewirowy 58 letni Jan Bondar. Ponieważ od kilku dni sąsiedzi nie widzieli go wcale, a drzwi były ciągle zamknięte, dano znać o tem władzom policyjnym. Po otwarciu mieszkania znaleziono rozkładający się już trup Bondara. Jak świadczą: znaleziony rewolwer i list pozostawiony na stole, który wyjaśnia przyczynę targnięcia się na życie. Bondar popełnił samobójstwo, przyłożywszy lufę do lewej skroni.

Obdukcya lekarska stwierdziła, że samobójstwo popełnione prawdopodobnie jeszcze 25 zeszłego miesiąca.

Bondar zaciągnął się do służby z chwilą zorganizowania policji fabrycznej, a w czerwcu 1910 r. uwolnił się. Zamieszkiwał tutaj sam, żona i troje dzieci przebywają w gub. wołyńskiej.

(a) **Towarzystwo udziałowe.** Grono obywateli żydów przystąpiło do zorganizowania Towarzystwa udziałowego, mającego na celu budowę kąpieli i łaźni rytualnych.

Kapitał wynosić ma 100,000, a każdy udział sto rubli. Opracowaną ustawę przesłano do zatwierdzenia władzy. Na czele założycieli stoją pp. Sz. Biały, B. Wiener, H. Trunk, M. Wojdysławski i E. Wojdysławski.

(p) **Bójki na noże.** Wczoraj wieczorem na Nowym Rynku odbyła się bójka prostytutek i ich towarzyszy, w której Anna Niewiadomska, lat 23, uderzona nożem, odniosła ranę lewego przedramienia. Epilog tego zajścia zakończył się w cyrkule, gdzie też ranę opatrzyło Pogotowie.

— (a) Wczoraj na ul. Lipowej nr. 29 pomiędzy cze-

ładnikami kotlarskimi: 27-letnim Teodorem Rogulskim i 37-letnim Józefem Korzewskim powstała bójka, podczas której obaj wzajemnie zadali sobie rany nożem i tępe narzędziem. Oba pociągnięto do odpowiedzialności.

(a) **Kradzieże** Dzisiejszej nocy z fabryki Maksu Rosenblatta, przy ul. Średniej nr. 83 złodzieje, za pomocą podrobionego klucza, skradli 12 pasów rzemieślniczych transmisyjnych, wartości 800 rb.

— (h) Abramowi Zelhawiczowi, przy ul. Lutomierskiej skradziono z mieszkania różne rzeczy i bieliznę wartości 150 rb.

— Piotrowi Kłobuszewskiemu na ul. Włodzkiej około domu nr. 55, skradziono weksle na 317 rb.

— Wolfowi Szampantakowi skradziono złoty pierścionek.

— (a) W fabryce waty Chlila Kliggera, przy ulicy Średniej nr. 61, skradziono maszynę i rzemień. Sprawca kradzieży aresztowany.

(p) **Pogotowie ratunkowe** wczoraj pomiędzy innymi wzywano do następujących wypadków:

— Ogólnemu osłabieniu uległy trzy osoby, z których jedną odwieziono do szpitala Poznańskich jedną do mieszkania.

— Na podejrzaną kurczkę żółdka zapadła jedna osoba.

— Na ul. Spacerowej nr. 34 Władysław Wałęcki, uczeń drukarski, lat 13, okaleczył prawą rękę w maszynie, na której pracował.

*

(a) **Z odpustu.** Wczorajszymi odpustami ku czci św. Franciszka Serafickiego, pomimo niepogody, ściągnął do Łagiewnik około tysiąca wiernych, przeważnie z Łodzi i ze Zgierza.

Sumę celebrował ks. kanonik Mirecki, proboszcz ze Rzgowa. Kazanie na sumie wygłosił ks. prałat Wyrzykowski, proboszcz parafii św. Anny w Zarzewiu.

Nieszpory o godz. 4-iej po południu odprawił ks. Wilkoszewski z Dobrej. Słowo Boże wygłosił ks. Załuska, proboszcz z Retkini.

W uroczystościach odpustowych brało udział kilkunastu kapłanów z parafii okolicznych, oraz O. Fidelis, kapucyn z Nowego Miasta.

(x) **Poświęcenie kościoła.** W Retkini pod Łodzią, w której od maja r. b. utworzono parafię, zbudowano piękny kościół parafialny pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa. Poświęcenie tego kościoła odbędzie się dnia 16 b. m. Obrzędu poświęcenia dopełni ks. dziekan z Łasku w asystencji duchowieństwa z parafii sąsiednich. Kościół w Retkini, mogący pomieścić przeszło 4000 osób, zbudowano podług planów budowniczego powiatu łódzkiego inżyniera Lemené. Budowę rozpoczęto w r. 1908.

(a) **Zmiany w duchowieństwie.** Na mocy rozporządzenia arcybiskupa warszawskiego, dotychczasowy wikaryusz kościoła poreformackiego w Szezawinie, powiatu gostyńskiego, ks. Jan Kęsicki, przeniesiony został na takie stanowisko do kościoła N. M. Panny na Starem Mieście w Łodzi.

(a) **Elektrownia w Zgierzu.** W maju 1908 r. fabrykanci m. Zgierza zdecydowali założyć elektrownię miejską, w celu oświetlenia miasta i dostarczania prądu do fabryk miejscowych. Kapitał odpowiedni zebrano i budowę stacji centralnej rozpoczęto, a w jesieni roku zeszłego już ulice Zgierza zostały oświetlone.

Sprawę wyrobienia koncesji i utworzenia towarzystwa akcyjnego powierzono adwokatowi p. Stanisławowi Hertzbergowi z Łodzi.

W tych dniach odbyło się pierwsze zebranie ogólne Towarzystwa akc. elektrowni zgierskiej.

Jeden z założycieli p. Ferdynand Swatek przedstawił akcyonariuszom sprawozdanie z funduszy na budowę wydanych, zawiadamiając ich równocześnie, iż zapotrzebowanie prądu jest tak wielkie, że założyciele, nie chcąc tamować rozwoju elektrowni byli zmuszeni obstarłować, prócz będących w ruchu dwóch motorów o sile 400 koni, jeszcze jeden motor o sile 600 koni.

Wyraziwszy członkom-założycielom podziękowanie za bezinteresowną ich pracę przy budowie stacji centralnej i całej instalacji, akcyonariusze przystąpili do rozpatrzenia spraw, objętych porządkiem dziennym.

Na przewodniczącego zebrania jednomyślnie wybrano adwokata p. Stanisława Hertzberga.

Otwierając zebranie, przewodniczący oświadczył, że ustawa Towarzystwa akcyjnego zatwierdzoną została w dniu 28 lipca 1909 r., zaś koncesja na budowę elektrowni w lipcu r. b. W myśl koncesji Towarzystwu przysługuje prawo eksploatacji w ciągu lat 40-tu, po upływie zaś tego terminu cała elektrownia z budynkami, maszynami i wszelkimi urządzeniami przechodzi na własność m. Zgierza.

Kapitał Towarzystwa wynosi 250,000 rubli

i składa się z 2500 akcji po 100 rb. każda.

Na dyrektorów Towarzystwa wybrani zostali pp. Walter Bukley, Paweł Sanne i Ferdynand Swatek, na kandydata p. Karol Reid; do komisji rewizyjnej weszli pp. Stanisław Długoszowski, Otto Ernst, Emil Hock, Franciszek Miller i Oskar Ziegler.

Po ukonstytuowaniu się w ten sposób władz Towarzystwa, ogólne zebranie postanowiło nabyć od dotychczasowych właścicieli, to jest od spółki komandytowej pod firmą „Zgierska Elektrownia Borst i S-ka“ wszystkie aktywa i passywa, jako też i samą koncesję, zaś zyski dotychczas osiągnięte w sumie 17,334 rb. 99 kop. obrócić na pokrycie kosztów organizacyjnych i amortyzację.

Następnie zatwierdzono budżet dochodów w sumie 100,000 rb. i wydatków—76,000 rb., jako też i plan operacyjny na rok 1911.

Wskutek założenia w Zgierzu elektrowni ruch przemysłowy w tem mieście znacznie się ożywił.

Zyczyć należy nowej instytucji powodzenia.

(a) **Echa zabójstwa.** Bolesław Lewandowski, który zamordował w ubiegłą niedzielę na ulicy Łagiewnickiej, w Radogoszczu Jana Langnera, został aresztowany.

Przyznał się on do popełnionej zbrodni, oświadczając, iż Langner uderzył go w twarz i dopiero wtedy on go ugodził nożem.

Według krążących na Bałutach wersji, w zbrodni podobno brało udział 5 osób. Langnera wprowadzono podstępnie z mieszkania i przed bramą go zamordowano.

SZTUKA I PIŚMIENNICTWO.

(x) **Teatr łódzki A. Zelwerowicza** (Cegielniana № 63). Z kancelaryi teatru donoszą nam:

— Codziennie odbywają się próby z jutrzejszej premiery, którą wypełnią dwie komedye dwuaktowe:

1) „Komedya o człowieku, który zaślubił nie mowę“ Anatola France'a i 2) „Komedya o człowieku, który redagował gazetę rolniczą“ Marka Twain'a.

Sądząc z zainteresowania, jakie wzbudziła czwartkowa premiera, oba te wyjątkowo ciekawe utwory długo utrzymają się na repertuarze naszej sceny.

Sztuki te powtórzone będą w sobotę i niedzielę.

— W piątek, d. 7 b. m. dyrekcya wznawia wybora kom. H. Bahra „Koncert“.

— Codziennie w godzinach popołudniowych odbywają się pod kierunkiem p. Junoszy próby sytuacyjne z „Kupca weneckiego“.

— (f) Jednym z najbliższych wznowień będzie sztuka Andrzeja Marka „Pieśniarze“.

Wystawiona w 1902 r. za dyrekcji Grubińskiego, cieszyła się ona dużym powodzeniem i przez długi czas nie schodziła z afisza.

Obecnie wystawiona będzie w znacznie zmienionej przez autora redakcyi; w styczniu zaś r. p. w tłumaczeniu rosyjskiem ujrzy światło kinkietów w teatrze Korsza w Moskwie.

(x) **Teatr popularny A. Mielewskiego** (Konstantynowska № 16). Z kancelaryi teatru donoszą nam:

— Dziś, we środę, po raz trzeci główna sztuka „Wesele podczas rewolucyi“.

— W czwartek po raz drugi sensacyjna nowość „Bohaterowie ulicy“.

— W sobotę po południu po najniższych cenach dla młodzieży „Zaczarowane koło“ baśń dramatyczna w 5 aktach L. Rydla.

Z WARSZAWY.

* Uwolnienie przedterminowe.

W sobotę odbyło się posiedzenie komisji do spraw przedterminowego uwalniania więźniów.

W posiedzeniu brali udział przedstawiciele patronatu warszawskiego. Przewodniczył sędzia Eysmont.

Zakwalifikowano do uwolnienia przedterminowego cztery kobiety, odbywające karę w więzieniu przy ulicy Dzielnej, oraz trzech mężczyzn, odbywających karę w więzieniu śledczym.

* Nominacya.

Na urząd starszego prezesa warszawskiej izby sądowej mianowany zostaje prokurator izby sądowej wileńskiej Hesse.

* Strajk tramwajowy.

W Warszawie strajk tramwajowy zakończono. Zostali z więzienia wypuszczeni wszyscy strajkujący z wyjątkiem 23-eh, których odesłano do fortu Aleksieja w Cytadeli.

(Telefonem z Warszawy).

Bezrobocie w „Wulkanie“.

Bezrobocie w „Wulkanie“ trwa dalej. Podkład bezrobocia czysto ekonomicznej natury. Na żądania robotników zarząd odpowiedział 1,700 ludziom wypowiedzeniem pracy.

Ostatnia poczta.

— Donoszą z Lizbony, że jakiś porucznik zastrzelił prof. Bombardę, deputowanego antyklerykalnego. Przyczyną zbrodni były podobno względy polityczne.

— Na zamku Ernstbrunn zmarł Henryk XXIV, książę Reuss-Koestritz, ur. w r. 1855. Książę Henryk XXIV należał do bocznej linii niepanującej Reuss-Schleiz-Koestritz i był synem ks. Henryka i ks. Ludwiki I-voto sasko-altenberskiej, z linii Reuss Greiz. Ks. Henryk XIV pozostawił czworo dzieci: ks. Sybillę-Gabryelę, ur. w r. 1888; Henryka XXXIX ur. w r. 1891; Henryka XII ur. w roku 1852 i Gasparynę-Eleonorę, ur. w r. 1898. Charakterystyczną w tej dynastyi rzeczą jest to, że wszyscy mężcy członkowie tej linii noszą imię Henryk.

— Donoszą z Salonik, że biskup bułgarski w Wenidsze, który miał być postawiony przed sąd wojenny, zastrzelił się w więzieniu.

— Na granicy czarnogórskiej odbyła się dziś sześciogodzinna walka na salwy karabinowe. Turcy mieszkańcy wsi, w której toczyła się walka, uciekli na terytorium Czarnogóry.

— Sąd przysięgłych w Lipsku niewinnił dyrektora fabryki Kohla z Norymbergi, który w marcu r. b. podczas strajku wystrzelał z rewolweru zranił w restauracyi studenta Zimmermana z Petersburga. Kohl zapewniał, że strzelał w celu obrony własnego życia.

— Angielskie ministerium wojny zawiadomiło o reorganizacyi i rozszerzeniu szkoły wojskowej lotniczej. Jest projekt utworzenia korpusu lotników.

— Folketing wybrał w Kopenhadze na prezesa Tomsena, na wiceprezesów Christensena i Linda. Landstag wybrał na prezesa Grosa z prawicy, na wiceprezesów Hagego i Petersena.

— Rokowania w Hamburgu w celu porozumienia się z robotnikami, pracującymi w dokach, rozbiły się ostatecznie. Z tego powodu od soboty ogółem czterysta tysięcy robotników, w dziale metalowym w całych Niemczech, pozostaną bez pracy i zarobku.

— Dzienniki greckie piszą o kilku konferencyach posła angielskiego z prezydentem gabinetu i ministrem spraw zagranicznych. Okazuje się, że polityka angielska w ostatnich czasach uległa poważnej zmianie, że dąży obecnie do zjednoczenia wszystkich żywiołów nieprzyjaznych Turcyi.

— Skazany w sprawie Tarnowskiej Naumow odcierpiał karę, uwolniony został z więzienia i wyjechał razem z ojcem do Rosyi.

— Hr. Tarnowska okazuje w ostatnich czasach coraz większe przygnębienie. Zali się, że ojciec jej staje się względem niej bardziej objętym i nie tak często, jak dawniej ją odwiedza natomiast przebywa stale na dworze cara Piotra w Białogrodzie.

Ostatni ze skazanych, adw. Prilukow, oczekuje w największym przygnębieniu i wyczerpaniu fizycznym wyników rewizyi procesu.

— Właściciele zakładów metalurgicznych w Hamburgu poczynili pewne ustępstwa robotnikom; od przyjęcia tych ustępstw zależy lokaut. Odpowiedź mają dać robotnicy w środę.

— W okręgu nazrańskim na Kaukazie w górach oddział wojskowy aresztował rodzinę Selim-chana który ukrył się z bratem młodszym.

Kiedy ścieżką górską prowadzono ową rodzinę, z zasadzki urządzonej przez Selim-chana, banda zabiła naczelnika okręgu 3 oficerów i kilkunastu szeregowców.

— Wykryto w Moskwie tajne zebranie socjalistów-demokratów. Aresztowano 11 ludzi.

— General-gubernator fiilandski polecił zarządowi celnemu, aby konfiskowano i odsyłano do władz wojskowych broń zakazaną dla przywozu.

— Agencya Wolfa zaprzecza wiadomości o zabiciu Azefa w Wiesbadenie.

TELEGRAMY.

Petersburg, 5 października. (Wl.) Biskup Cieplak, wezwany wczoraj do dyrektora departamentu spraw duchownych Charuzina, wyjaśnił, że podczas wizytacyi dyecezyi mińskiej ludność witała go flagami biało-żółtymi, a to są, jak wiadomo, barwy papieskie, nie zaś narodowe polskie.

Mów politycznych żadnych biskup Cieplak — jak mówił — nie wygłaszał.

Dyrektor Charuzin przyrzekł rozmowę swą z biskupem Cieplakiem powtórzyć prezesowi rady ministrów, który ma podobno rozstrzygnąć całą sprawę.

Poznań, 5 października. (Wl.) Najstarszy poseł polski do sejmu pruskiego, Szuman, złożył swój mandat poselski. Jako powód wycofania się z życia politycznego nestor posłów polskich podaje zły stan zdrowia i podeszły wiek.

Berlin, 5-go października. (Wl.) Wczorajsza „Post“, omawiając wypadki moabickie, występuje gwałtownie przeciw rządowi za to, że nie ogłoszono stanu oblężenia i nie uśmierzono armatami rozruchów moabickich.

Wypadki dni ostatnich nasunęły berlińskiej „Post“ myśl przedłożenia ciałom prawodawczym ustawy przeciw socyalistom.

Paryż, 5 października. (Wl.) W gwardyi republikańskiej zdarzył się przypadek braku karności. Przy końcu ćwiczeń oddział gwardyi nie usłuchał rozkazu dowodzącego kapitana i zaczął śpiewać pieśń rewolucyjną. Przywódców buntu uwięziono.

Berlin, 5 października. (Wl.) Cesarz Wilhelm prawdopodobnie w sobotę przyjedzie do Friedbergu.

Nowy Jork, 5 października. (Wl.) Stwierdzono, że podczas wybuchu kotła na parowcu „Chirigu“ zginęło 50 osób. 13 osób przybyło do Jarachine. Wielkie zaś zaniepokojenie panuje z powodu braku wszelkiej wiadomości o łodzi ratunkowej, która miała na pokładzie dziesięciu podróżnych.

Nicea, 5 października. (Wl.) Wczorajszej nocy syn generała Meller-Zakomelskiego usiłował zastrzelić swą kochankę śpiewaczkę tinglową Linę Berny. Strzał rewolwerowy chybił. Powodem tego zamachu były groźby zerwania stosunku, jakim śpiewaczka drażniła Zakomelskiego.

Sprawca nieudanego zabójstwa strzelił następnie do siebie. Kula utkwiała w głowie. Stan młodzieńca groźny.

Z ostatniej chwili.

BERLIN, 5 października. (Wl.) Otrzymano tu dzisiaj alarmującą wiadomość z Portugalii, że wojsko portugalskie przeszło na stronę republikanów.

Okręty bombardują pałac królewski. Rewolucya ogarnia kraj cały.

Króla uwięziono.

Flagi republikańskie powiewają na statkach wojennych.

Telegrafy zerwane.

Szczegółów brak.

Hamburg, 5 października. (Wl.) Od wczoraj po południu zamari w Portugalii cały ruch portowy i kolejowy. Przyczyna niewiadoma. Telegraf nie działa. Ostatnia wiadomość nadeszła przez Paryż i mówi o rozruchach wynikłych z powodu zabójstwa sławnego przywódcy portugalskiego Bombarda przez oficera. Bombard był zagorzałym antyklerykałem. Zachodzi obawa rewolucyi.

Hamburg, 5 października. (Wl.) Z powodu wczorajszego wystąpienia wolno-konserwatywnej gazety „Post“, zarzucającej rządowi, że zaraz po wybuchu rozruchów w Berlinie nie ogłosił w mie-

ście stanu oblężenia i nie przywrócił spokoju pomocy armat, dzisiejszy „Hamburger Fremdenblatt“ pisze, że informacje jego korespondenta berlińskiego sprawdziły się bardzo szybko; z tego i tendencyi prasy reakcyjnej przebija aż nader wyraźnie, że głos opinii publicznej, wskazujący na junkrów pruskich, jako na ukrytych reżyserów zaburzeń w celu wyzyskania ich konsekwencyi przeciwko socyalistom, jest prawdopodobnie zgodny z istotnym stanem rzeczy.

Hamburg, 5 października. (Wl.) Wczoraj wznowiono narady porozumiewawcze pomiędzy robotnikami a pracodawcami przemysłu metalurgicznego. Rezultat ostateczny oczekiwany jest w piątek. Z obu stron objawia się tendencya do poczynienia pewnych ustępstw.

Berlin, 5 października. (Wl.) Kanclerz nadesłał dziennikarzom zagranicznym pismo wyrażające ubolewanie z powodu zajścia w Moabicie i donoszące, że minister spraw zewnętrznych zbada przyczynę zajścia.

Petersburg, 5 października. (Wl.) Izwolskij otrzymał reskrypt Cesarski, mianujący go ambasadorem w Paryżu i order Orła białego.

Petersburg, 5 października. (Wl.) Ma być wniesiony do Dumy państwowej projekt nowego podatku od kapitałów na hypotekach. Podatek ma wynosić 2 ruble od tysiąca.

Petersburg, 5 października. (Wl.) Ministerium przemysłu i handlu powzięło projekt uproszczenia przepisów, dotyczących się otwierania przedsiębiorstw handlowych.

Helsingfors, 5 października. — 9 rano. (Wl.) Czynią tu przygotowania do mającego się odbyć posiedzenia sejmowego.

Berlin, 5 października. (Wl.) Korespondent wiedeński „Berliner Tageblattu“ dowiadyuje się, że z dymisyą ministra Izwolskiego i nominacyą Sazanowa polepszy się stosunek Austrii do Rosyi.

Kostantynopol, 5 października. (Wl.) Turcyja zaproteściowała przeciw zamierzonemu wysłaniu przez Grecyę sędziego greckiego na Kretę.

Berlin, 5 października. (Wl.) Rewizya wojskowa wykryła, że 5% zakupionych przeszłego roku naboju jest niezdatne do użycia. Wdrożono energiczne śledztwo.

Nowy Jork, 5 października. (Wl.) Na parowcu amerykańskim Hiziel, zatopionym wczoraj wskutek eksplozy kotła, zginęło 80 osób.

Nowy Jork, 5 października. (Wl.) W Andaluzyi napadł wczoraj tłum na więzienie, wywłócił stamtąd murzyna aresztowanego za pogwałcenia białej kobiety i spalil go żywcem na stosie.

Lwów, 5 października. (Wl.) W stanie zdrowia Maryi Konopnickiej zaszło pogorszenie.

Poznań, 5 października. (Wl.) Okrąg reprezentowany przez nestora posłów polskich, Szuman, który złożył mandat sejmowy z powodu choroby i podeszłego wieku, jest na ponownych wyborach dla polskiego posła zapewniony.

Bochum, 5 października. (Wl.) Sąd skazał wczoraj redaktora „Wiarusa polskiego“ Kunza na 25 marek grzywny, za obrazę hakatystów przez umieszczenie obelżywego ogłoszenia.

Piotrków, 5 października. (Wl.) Dziś w nocy przy brankardzie kuryera pod stacyą Baby pękła obręcz u koła. Maszynista, spostrzegłszy to, wstrzymał na miejscu pociąg. Brankard uległ wykojeniu. Wypadku z podróżnymi nie było, jeno silne wstrząśnienie rozbudziło śpiących. Pociąg, ta sama lokomotywa, wszedłszy na inny tor, cofnęła do Piotrkowa. Przybył on do Warszawy z 3-godzinnem opóźnieniem.

Trup w sofie.

Podaliśmy przed kilku tygodniami wiadomość o znalezionym trupie w sofie.

Kwestya ta na razie uciechła, obecnie „Kuryer poranny“ podaje następującą sensacyjną wiadomość, którą na odpowiedzialność tego pisma powtarzamy, nie dając wiary zupełnej tym rewelacyom.

Istnieją poszlaki, że trup włożony do sofy i wywieziony do Zawad jest trupem człowieka zamordowanego w obrębie Jasnej góry.

Sprawa tego mordu przedstawia się jeszcze w najwyższym stopniu zagadkowo, ale według przypuszczeń organów śledczych pozostaje w ścisłej łączności z głośnym świętokradztwem klejnotów Cudownego Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej, spełnionem 24 października z. r.

W potworną sprawę wmieszany jest jeden z zakonników i jego służący*) obaj nieobecni w danej chwili na Jasnej Górze.

Dwaj dorożkarze i dwaj służący klasztorni którzy podejrzani są o to, że wynosili sofę z trupem do dorożki, już zostali aresztowani.

Śledztwo prowadzone jest bardzo ściśle i z wyłączeniem gorliwości.

Policya podobno posiada już wszystkie nici tajemnicy i spodziewa się odkryć całą prawdę.

Do tej pory jednak nazwisko zamordowanego nie jest wiadome.

Tę wiadomość „Kuryer Poranny“ uzupełnia przypomnieniem pierwszej swojej notatki o tym wypadku, która miała brzmieć jak następuje:

*) Zakonnicy na Jasnej Górze nie posiadają specjalnych służących, obsługuje ich służba klasztorna. (Przyp. „Rozwoju“.)

„Dowiadam się, że do Kłomnie przyszła kolejną w zeszłym tygodniu z Częstochowy, odpowiadająca zewnętrznym wyglądem znalezionej w wodzie paco, kanapa, którą jak się okazuje odebrał jakiś osobnik. Kanapa ta, obszyta w rogożę, przez trzy dni znajdowała się na stacyi, a przez ten czas stojąc na peronie, służyła stróżom nocnym stacyjnym za miejsce spoczynku.

Zamordowany blondyn, z dużemi wusami, z małą ceutką nad prawem okiem, śladami obrączki i pierścionka na palcu, o delikatnych rękach człowieka ze sfer inteligencji, przepasany był koszulą kolorową z firmą krakowską Polakiewicza i Skórzewskiego z ulicy Floryańskiej. W kanapie znajdowało się futro, płaszcz z futrowym kołnierzem, pled niebiesko-biały, materac, poduszka czerwona i poduszka druga jedwabna o pokryciu zielono-czerwonym z haftami złotymi. Śledztwo długi czas zwracało się w kierunkach, które miały wszystkie pozory prawdziwych tropów, ale w końcu okazały się bezzasadne.

Śledztwo sądowe prowadzi sędzia śledczy z Radomska Świdziński.

OFIARY.

Na gniazdo Tow. opieki nad dziećmi.

Rzemieślnicy warsztatów mechanicznych Towarzystwa akcyjnego L. Geyera, zamiast wienca na grób ś. p. Emilia Geyera, 43 rb.

Na Kochanówkę.

Rzemieślnicy warsztatów mechanicznych Towarzystwa akcyjnego L. Geyera, zamiast wienca na grób ś. p. Emilia Geyera, 43 rb.

Na wpisy dla niezamożnych uczniów gimnazjum polskiego.

Pozostałe od wienca na grób kolegi ś. p. Głębostora od kolegów ze stacyi Łódź-Karolew i Łódź-Kaliska 8 rb. 15 kop.

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Stacyi centralnej K. E. Ł.

Data.	Barometr sprowadzony do 0° st.	Termometr w st. C.	Wilgotność w %.	Kierunek i siła wiatru	Uwa.
4/X 1 pp.	749.1	+11.2	88	Pn 1	Z dnia 4/X Temperatura max. +12.2° C. min. +6.2° C. Opadu 6.0
4/X 9 w.	743.9	+10.3	86	Pd Z 3	
5/X 7 r.	740.3	+ 7.8	96	n Z 3	

Piotrkowska № 192 (dawniej № 200) LECZNICA ZĘBÓW

M. Riesnik-Epstein.

Plombowanie i wyjęcie zębów bez bólu. **Specyalne laboratorium** zębów sztucznych i złotych koron.

Reparacye i przeróbki sztucz. zębów **napoczekaniu.**
Ceny bardzo przystępne. 2599

Lekcje muzyki dla młodzieży

według programu Konserwatorium Warsz.
(fortepian, skrzypce, wiolonczela, teoria)
udziela prof. **Tadeusz Joteyko**, ul. Nawrot
№ 23, zastać od 7—8 wiecz. 2906-3

DROBNE OGŁOSZENIA.

A.A.A. Zaraz do sprzedania lu-
stro i stolicek. Wiad.
codziennie w południe i wieczor-
em od 7 ej. Przejazd 48 m. 12.
6509-4-3

A.A.A. Nauczycielka gimna-
ziska otrzymała dobrą
posadę. — Biuro Rościszewskiej.
Przejazd 14. 6632-2p1

A.A.A. Rutynowana nauczy-
cielka, posiadająca
dyplom z kijowskiego gimnazjum,
może przyjąć korepetycyje, domi-
place, lub przygotować do szkół
za życie i mieszkanie. Biuro
Adamowiczowej, Piotrkowska 103.
6573p482

A.A. Urzędnik, obeznany grun-
townie w wszelkim czyn-
ności biurowej, obejmie ja-
kiekolwiek zajęcie, za małym
wynagrodzeniem, mając wolny
czas, już od godz. 3 po południu.
Łaskawe oferty w Admin. „Roz-
woju“ pod lit. B. Z. W. 6243d

A. Meble mało używane sprze-
dam za bezcen: garnitur sa-
lonowy, tremo, kredens, stół,
krzesła, szafa, komoda, łóżka
z materacami, bielizniarkę z lu-
strem, otomanę dywanową, słup-
ki, ekran, parawan, gramofon,
maszynę, zegar, obrazy history-
czne, lampy. Ulica Główna № 42,
miesz. 91, w drugiem podwór-
zu 6608-2-2

A. Meble mało używane sprze-
dam za bezcen: garnitur sa-
lonowy, tremo, kredens, stół,
krzesła, szafa, komoda, łóżka
z materacami, bielizniarkę z lu-
strem, otomanę dywanową, słup-
ki, ekran, parawan, gramofon,
maszynę, zegar, obrazy history-
czne, lampy. Ulica Główna № 42,
miesz. 91, w drugiem podwór-
zu 6608-2-2

A. Meble mało używane sprze-
dam za bezcen: garnitur sa-
lonowy, tremo, kredens, stół,
krzesła, szafa, komoda, łóżka
z materacami, bielizniarkę z lu-
strem, otomanę dywanową, słup-
ki, ekran, parawan, gramofon,
maszynę, zegar, obrazy history-
czne, lampy. Ulica Główna № 42,
miesz. 91, w drugiem podwór-
zu 6608-2-2

A. Meble mało używane sprze-
dam za bezcen: garnitur sa-
lonowy, tremo, kredens, stół,
krzesła, szafa, komoda, łóżka
z materacami, bielizniarkę z lu-
strem, otomanę dywanową, słup-
ki, ekran, parawan, gramofon,
maszynę, zegar, obrazy history-
czne, lampy. Ulica Główna № 42,
miesz. 91, w drugiem podwór-
zu 6608-2-2

A. Meble mało używane sprze-
dam za bezcen: garnitur sa-
lonowy, tremo, kredens, stół,
krzesła, szafa, komoda, łóżka
z materacami, bielizniarkę z lu-
strem, otomanę dywanową, słup-
ki, ekran, parawan, gramofon,
maszynę, zegar, obrazy history-
czne, lampy. Ulica Główna № 42,
miesz. 91, w drugiem podwór-
zu 6608-2-2

A. Meble mało używane sprze-
dam za bezcen: garnitur sa-
lonowy, tremo, kredens, stół,
krzesła, szafa, komoda, łóżka
z materacami, bielizniarkę z lu-
strem, otomanę dywanową, słup-
ki, ekran, parawan, gramofon,
maszynę, zegar, obrazy history-
czne, lampy. Ulica Główna № 42,
miesz. 91, w drugiem podwór-
zu 6608-2-2

A. Meble mało używane sprze-
dam za bezcen: garnitur sa-
lonowy, tremo, kredens, stół,
krzesła, szafa, komoda, łóżka
z materacami, bielizniarkę z lu-
strem, otomanę dywanową, słup-
ki, ekran, parawan, gramofon,
maszynę, zegar, obrazy history-
czne, lampy. Ulica Główna № 42,
miesz. 91, w drugiem podwór-
zu 6608-2-2

A. Meble mało używane sprze-
dam za bezcen: garnitur sa-
lonowy, tremo, kredens, stół,
krzesła, szafa, komoda, łóżka
z materacami, bielizniarkę z lu-
strem, otomanę dywanową, słup-
ki, ekran, parawan, gramofon,
maszynę, zegar, obrazy history-
czne, lampy. Ulica Główna № 42,
miesz. 91, w drugiem podwór-
zu 6608-2-2

Filla piekarska do sprzedania.
Ul. Juliusza № 1. 6582-2-2

Filla rzeźnicza, zdana na pie-
karską, dobrze prosperująca,
tanie do sprzedania. Wiadomość
ulica Gubernatorska № 28.
6613-2-2

Grand-kawiarnia, Benedykta 18,
wydaje smaczne obiady, ko-
lacje i codziennie świeże flaki.
Tam też potrzebne są zdolne
kelnerki 6598-3-1

Gramofon koncertowy, 40 płyt,
sprzedam za bezcen. Pańska
nr. 93-26. 6576-3p2

Gospodynin z gotowaniem, pra-
sowaniem i mleczarstwem,
poszukuje zajęcia na wyjazd.
Oferty — „Rozwój“, Przejazd 8,
pod literą M. 6627-2s1

Maszyny do szycia bębenkowe
sprzedam tanio. Aleksandry-
ska 34 róg Franciszkańskiej.
6641-6-1

Mężczyzna inteligentny poszu-
kuje współpracownika, katolicki,
do interesu w Łodzi. Informacje
Hotel Europejski № 54, Łódź.
6572-2-2

Maszynę krawiecką sprzedam.
Ulica Złota № 3 m. 52.
5960-8s8

Młoda panienska, chrześcijanka,
znająca polski i niemiecki,
poszukuje zajęcia do pomocy
w sklepie. Oferty uprasza nad-
syłać do Admin. „Rozwoju“ pod
„Praca 1“. 6413-5-5

Nauczycielka z patentem szkół
początkowych poszukuje posady
i korepetycyi. Wiadomość ul.
Główna 38, m. 14. 3638-d

Oddaje bieliznę damską do szycia.
Zdolne bielizniarki mogą
się zgłosić do sklepu, Przejazd
№ 16. 6480-3-3

Paryzanka ma wolne godziny
ranne do g. 2 po poł. Średnia
30 m. 7. 6411-3 3

Pokój umeblowany z usługą i
osobnym wejściem. Mikołajew-
ska 4 miesz. 8 6523-3p3

Potrzebny robotnik lub krawiec
do pralni chemicznej. Ul. Mil-
sza 27. 6558-2-2

Poszukuje posady gospodyni,
zarządu domu, do towarzyszywa
osoba inteligentna, może być w in-
teresie ekspedycyentki. Oferty do
Admin. „Rozwoju“ dla
W. P. Poszukuję pomieszczenia
przy rodzinie za 2 rb. miesięcz-
nie. 6629-3s3

Poszukuje posady gospodyni,
zarządu domu, do towarzyszywa
osoba inteligentna, może być w in-
teresie ekspedycyentki. Oferty do
Admin. „Rozwoju“ dla
W. P. Poszukuję pomieszczenia
przy rodzinie za 2 rb. miesięcz-
nie. 6629-3s3

Poszukuje posady gospodyni,
zarządu domu, do towarzyszywa
osoba inteligentna, może być w in-
teresie ekspedycyentki. Oferty do
Admin. „Rozwoju“ dla
W. P. Poszukuję pomieszczenia
przy rodzinie za 2 rb. miesięcz-
nie. 6629-3s3

Poszukuje zajęcia zaraz zdolny
czeladnik blacharski na wszel-
ką robotę budowlaną i galanter-
yjną; może być na wyjazd. Oferty
pod „Zdolny“ w administracyi
„Rozwoju“. 6644-2-1

Potrzebna zaraz osoba do
piekarskiej, z kaucją. Wiado-
mość w piekarni, ul. Szosa-Rokli-
cińska 12. 6619-3-1

Pomywaczka potrzebna od 7 ej
wiecz. do 8 1/2. Zgłoszenia
wprost do kantoru (podwórze)
Senatorska 23. 6630-1

Pokój duży, umeblowany, z usłu-
gą, jest do wynajęcia. Wiado-
mość ul. Przejazd 50 m. 8.
6639-3-1

Poszukuje posady prowadzącego
meldunki za mieszkanie. Wiado-
mość w domu przy ulicy Be-
nedykta 8 mieszkania 5. 6571-2-2

Potrzebny uczeń, znający język
polski, rosyjski i niemiecki.
Drewnowska № 58 m. 4, K. Sko-
wroński, od godz. 8 do 9 wie-
czorem. 6568-2-2

Potrzebni ślusarze na gładką ro-
botę. Wólczńska № 179.
6581-2-2

Potrzebni czeladzie stolarcy na
meblową robotę. Ulica Skwe-
rowa № 15. 6584-2-2

Potrzebna zdolna panna do
krawiecczyni. Ulica Dzielna
№ 44 mieszkania 11. 6565-2-2

Potrzebni ślusarze do okuc.
Warszawska 21 przy Nowo-
Zarzewskiej. 6614-2-2

Pomocnik ogrodnicy, pracowity,
rzetelny i trzeźwy zechce
się zgłosić, ul. Konstantynowska
№ 37 6609-3-2

Potrzebne wprawne szwaczki do
szycia fartuchów. Józef Eger,
Główna № 11 6588-3-2

Potrzebny chłopiec do posługi
w zakładzie grawerskim. An-
drzeja 6. 6590-3-2

Potrzebne kompletne zdolne
stanciarzki i podręczne za do-
brym wynagrodzeniem. Piotrkow-
ska 115, obcy na II piętro.
6586-3-2

Potrzebne są podręczne. Ulica
Wólczńska № 119 m. 48.
6603-2-2

Pokój umeblowany do wynaję-
cia. Wiadomość na miejscu
Orla 17 6606-3-2

Sprzedam 2 magle Nawrot № 1.
6611-2-2

Student uniwersytetu poszukuje
lekcji Oferty pod lit. „J. D.“.
6635-3-1

Sklep rzeźniczy tanio do sprze-
dania, aby zaraz Wiadomość
ul. Zielona № 22. 6624-3-1

Sklep spożywczo-dystrybucyjny
do sprzedania z powodu otrzy-
mania posady. Gubernatorska
№ 18. 6631-1

Sklep do sprzedania z powodu
choroby. Mikołajewska 59.
6578-2-2

Zdolny ślusarz na lepsze roboty
potrzebny Długa 75. 6579-3-2

Zdolna krawcowa poszukuje szycia
w domach prywatnych.
Wiadomość Andrzeja № 45 m. 11.
6620-2-1

Z powodu starości jest do sprze-
dania osada: 4 morgi gruntu,
zabudowania w dobrym stanie,
staw obfity w ryby. Dwie
wiorsty od Szadku. Dowiedzieć
się można w każdym czasie: ul.
Brzezińska № 45 Zyg. Matuszew-
ski. 6616-1

Zaginęła w poniedziałek dziew-
czynna, ma lat 13, blondyna,
nazywa się Kazimiera Walczak.
Ktoby wiedział o niej zechce
zawiadomić Wólczńska № 65,
do tokarza. 6643-1

Znajduje się suka masei złotej,
z dwoma nosami. Odebrać
można Pabianicka Szosa nr. 15.
u sklepowego. 6604-2-2

Zagubione dokumenty.

Antonina Brozek zagubiła pasz-
port, wydany z gm. Rzgów.
6622-3-1

Roman Drozdowski zgubił kartę
od paszportu, wydaną z fa-
bryki Weis i Rol. 6594-3-2

Wojciech Wacław zgubił pasz-
port, wydany z m. Iwanowie,
gub. kaliskiej. 6500-3-2

Zaginął paszport na imię Sta-
nisławy Zydara, wydany
z gminy Lubin, gub. warszaw-
skiej. 6601-3-2

Zaginął ruskij wid, paszport
pruski, akt 5-letni na przyję-
cie poddaństwa rosyjskiego i me-
tryka na imię Jana Warkockiego.
Uprasza się o odniesienie na ul.
Warszawska № 11 m. 8 6621-1

Zaginął paszport na imię Fran-
ciszek Miziały, wydany z ma-
gistrowi m. Łodzi. 6574-3-2

Zaginął paszport na imię Wa-
leryi Bledrzyckiej, wydany
z gminy Kamionka, powiatu wie-
luńskiego. 6623-3-1

Zaginął kwit od paszportu na
imię Jana Bińkowskiego, wy-
dany z fabryki Helzla i Kun-
tzera w Widzewie. 6623-3-1

Zaginął paszport, wydany z gm.
Dalków, pow. łączyckiego, na
imię Władysława Stegulińskiego.
6618-3-1

Zaginął kwit od paszportu na
imię Józefa Gajda, wydany
z fabryki Lipszyca. 6634-1

Zaginął kwit od paszportu na
imię Leokadyi Rewekand, wy-
dany z fabryki Wilhelma Gert-
nera. 6636-1

Zaginął paszport na imię Piotra
Fornalskiego, wydany z miasta
Łodzi 6637-3-1

Zaginął paszport i książeczka
legitymacyjna na imię Jana
Nowakowskiego, wydane z 6-go
cyркуlu m. Warszawy. 6638-3-1

Zaginął paszport na imię Józefa
Razuliewskiego, wydany z m.
Łasku, gub. piotrkowskiej.
6640-3-1

Zaginęła karta od paszportu na
imię Andrzeja Szpiegowskiego,
wydana z tartaku A. Wagnera.
6642-1

Zaginęła książeczka legityma-
cyjna na imię Klemensa Cie-
płowskiego, wydana z magistratu
m. Łodzi. 6555-3-3

Zaginął paszport na imię Jakó-
ba Krysiaka, wydany z gminy
Radogoszcz, pow. łódzkiego.
6607-3-2

Zaginął paszport na imię An-
drzeja Grabowicza, wydany z
gminy Dmosin. 6612-3-2

Zaginął fokstaryer biały, prawe
ucho złote. Odprowadzić: ul.
Piotrkowska 37, m. 4, za nagrodą.
6597-2-2

Zaginęła karta od paszportu na
imię Stanisławy Mafer, wy-
dana z fabryki J. Woldysław-
skiego. 6561-3-2

Zaginął kwit od ruskiego widu,
wydany z gminy Choiny na
imię Maksymiliana Muszyńskiego.
6559-3-2

Zaginęła karta od paszportu na
imię Antoniego Rozłaka, wy-
dana z fabryki Falczmana. 6566

Zaginął kwit od paszportu, wy-
dany z fabryki Karola Szej-
blera na imię Józefa Rybaka. 6569

ŚWIATŁOLECZNICZY I ROENTGENOWSKI GABINET

Dr S. KANTORA

Specjalność: Choroby skórne, włosów, weneryczne i moczopłciowe.
Krótki № 4.

Leczenie promieniami Roentgena, światłem Finsena i kwarcowem (choroby skóry i wypadanie włosów), prądami wysokiego napięcia (świerzba, hemoroidy). — **Elektroliza** (radikalne usuwanie szpecących włosów). — **Masaż vibracyjny i pneumatyczny** według prof. Zabłudowskiego (niemoc płciowa). — **Kaustyka** (usuwanie brodawek). — **Endo- i cystoskopia** (oświetlanie organów moczopłciowych). — **Elektryczne świetlne kąpiele i gorące powietrze.**
Godziny przyjęcia: 8—2 rano i 5—9 pp. **Dla pań osobna poczekalnia.**

276r

Dr. I. KRUKOWSKI
Cegielniana 4,
Choroby płuc.

3108
Dr. Watten
powrócił. 2473-4

Wielka ilość skrzyń i beczek

próżnych — różnych rozmiarów jest do sprzedania. S. Żak i S-ka, Piotrkowska 127. telef. 1345 2501

Sprzedam

wynalazek sztucznego marmuru i granitu, który nieczem się nie różni od naturalnego, a nawet jest ładniejszy. Szosa Pabianicka 16, m. 25, tylko do d. 7 października. 2503-1

Sprzedam

bardzo tanio palto zimowe mało używane dla chłopca lat 12—13. Składowa № 26, m. 14. 2499 3 1

70 placów

40x60 i 46x80 jest do sprzedania. Ceny niskie. Wola Złazowa przed Pabianicami u pana Edwarda Czecha. 2507-3-1

ZAGINĘŁO
świadcstwo szkolne, wydane 28 marca st. st. 1903 r., za № 338, przez dyrektora byłej szkoły Wyższej Rzemieślniczej (obecnie Przemysłowo-Rękodzielniczej) w Łodzi, na imię Stefana-Wiktora (syna Józefa) Woźnickiego. 2515 3

K. Więckowski

p. adwokat, przys
Konstantynowska 33 m. 2.
Przyjm. do 10 r. i 6. 4—7.
3702—10—7

Przyjmuję nadrabianie **pończoch**.
MIKOŁAJEWSKA 59 m. 56
2-gie piętro.

Dnia 23 września (6 października), w czwartek, o godz. 10-iej rano, w Piotrkowskim Sądzie Okręgowym będzie sprzedana z głośnej licytacji

nieruchomość w Brzezinach należąca do sukcesorów s. p. Karola Bojanowskiego, ul. Stare Miasto № 111. Licytacja od 2000 rb. 3500—3—3

Krawiec Męski M. Wierzbicki

po długoletniej praktyce w Warszawie i zagranicą, otworzył zakład przy **ul. Główniej № 9**, blisko Piotrkowskiej. Obsługunki przyjmuje z własnych i powierzonych materiałów **po cenach bardzo przystępnych.** 2457—4—2

Centralna klinika chorób zębów i jamy ustnej

w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej № 86, tel. 14-79.
Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. **Konsultacja bezpłatnie. Wyrwanie zęba 15 kop. Plomba 35 kop. Sztuczny ząb 65 kop. Przeróbka i reparação sztucznych zębów 50 kop.** Przy klinice znajduje się specjalne laboratorium do wyrobu sztucznych zębów. — Przyjmują tylko skończeni lekarze dentyści. 5364124

Dr. Leyberg

b. długoletni lekarz klinik wiedeńskich ordynuje jako specjal. chorób **Wenerycznych, płciowych i skórnych** codziennie 8—12; 5—8; panie 12—1. Niedziele i święta tylko przed obiadem. **Krótki 5.** 1489r

Dr. Aronson

Akuszerya i choroby kobiece. mieszka obecnie **Fasaz Majera** i róg Piotrkowskiej
Godz. przyjęcia: 9—11 rano i od 5—7 pp., w niedziele 11—1. 1218r

Specjalista chorób skórnych, włosów, wenerycznych i dróg moczowych

Przyjmuję od godziny 8—1-iej w południe i od 4—8 wieczorem; w niedziele i święta od 9—2 w poł. 149r
Dla pań osobna poczekalnia

Dr. B. Rejt,
ulica Średnia № 5.

Dr. A. Groszlik
wyjechał.
2474 powróci 1-go listopada.

Dr. Feliks Skusiewicz

Choroby skórne i weneryczne **Andrzeja 13.**
Przyjmuję od 4—8 po poł. W niedziele i święta od g. 10—1. 507—d

Dr. D. HELMAN
powrócił

Choroby uszu, nosa, gardła i krtani
Przyjmuję od 10—12 rano i od 5—7 po poł.
Mikołajewska 4. Tel. 16-00 2980

Dr. Ładysław Michalski

akuszerya i choroby wewnętrzne.
Mieszka obecnie: **PIOTRKOWSKA № 84.**
Przyjmuję do 10 rano i od 4—6 po południu. 2415r

Specjalista chorób skórnych, wenerycznych oraz niemoocy płciowej

Dr. St. LEWKOWICZ
powrócił.

Leczenie elektrycznością, elektrycznym światłem i masażem vibracyjnym.
Zachodnia 33 (obok Lombar. akc.)
Przyjmuje od 9—1 i od 6—8 w., w niedziele od 9—3 Dla pań od 5—6 wiecz. 114r

Dr. L. PRYBULSKI

CHOROBY SKORNE, WŁOSOW, WENERYCZNE I MOCZOPŁCIOWE I NIEMOCY PŁCIOWE.
Ul. Południowa № 2.
Przyjmuje od godz. 8—1 r. i od 4—8 w., panie od 5—5 po poł. 1420—r

Dr. L. KLAGZKIN

Konstantynowska 11.
Syphilis, skórne, weneryczne, choroby dróg moczowych.
Przyjm. od 8—1 rano i od 5—8 w., dla dam od 4—5. W niedziele i święta tylko do 1 rano. 746r

Dr. Jan Cadarski

Akuszerya,
choroby chirurg. i kobiece
przyjmuje do 10 r. 4—6 po poł.
Ul. Cegielniana 9 m. 4. 2465

Dr. I. Lipszyc

choroby dzieci.
Przyjmuje od 8—10 i od 4—6 pp
WSCHODNIA № 45. 294

Dr. Fr. Łukasiewicz

Stare-Zarzewska № 36, róg Sosnowej.
Choroby żołądka i kiszek, wewnętrzne i dziecięce.
Przyjmuje do g. 11 rano i od 3-iej do 6-iej po poł. 2209r

Doktor

Eugenia Kerer-Gerszuni

CHOROBY KOBIECE.
Piotrkowska 121. Przyjmuje od 3—6 po poł. W niedziele od godz 9 do 12 rano. 3218m

Dr. GUSTAWA

ZAND-TENENBAUMOWA
CHOROBY KOBIECE, SKORNE I WENERYCZNE (u kobiet i dzieci)
Ul. Wschodnia № 49.
Przyjm. od g. 11—1 i od 6—8. 3547—r

ZĘBY sztuczne od 75 k.

Plomby od 50 k. na kauczuku, złocie — bez wyjęcia korzeni. Plombowanie złotem, srebrem, porcelaną. **Wyimowanie zębów bez bólu.** Przeróbka i reparação na poczekaniu. Lek.-dent. **S. LIPOWSKI,** Piotrkowska 92. 381r

Dr. med. Aleksander FABIAN

Dyrektor Zakładu leczn. Chojny^a przyjmuje codziennie w Łodzi od 4—7 po południu.
ul. Rzgowska № 3 (róg Górnego Rynku). 2251r
Choroby nerwowe i wewnętrzne.

Dr. Ark. Goldenberg
ul. Nawrot № 38

róg Widzewskiej. Przyjmuje codziennie od 8^{1/2} do 9^{1/2} rano i od 4 do 6 po poł. W niedz. i święta tylko 8^{1/2}—9^{1/2} rano. **CHOROBY DZIECI I WEWNĘTRZNE. — AKUSZERYA.** 1812r

Dr. J. MAŁOWIST

Choroby dzieci i wewnętrzne.
Godz. przyjęć: 9—10 rano i od 5—6 pp. 2255—10
Mikołajewska 29 Tel. 4 48.

Dr. Jelnicki

ul. Andrzeja 7
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.
Godziny przyjęć: panowie od g. 9—11 r. i 5—8 po poł., panie 4—5 po poł.; w niedziele i święta 8—12 r. 1463r

Dr. Edward Mittelstaedt

mieszka obecnie **MIKOŁAJEWSKA № 67**
przyj. od 8—9^{1/2} r. i od 5—6^{1/2} pp.
Choroby wewnętrzne i nerwowe. 1429—r

Dr. Stanisław Lewinson

przeprowadził się na ul. **WSCHODNIA 53,** róg Cegielnianej.
choroby wewnętrzne.
Przyjmuje od 9—11 r. i 5—8 pp. 2237—12-9

Dr. Michał KANTOR

CHOROBY CHIRURGICZNE
Przyjmuje do g. 9 r. i od 6—3 pp
Zawadzka Nr. 4. 2930—30 8

Lokal Fabryczny

18 lokci długi i 12 szeroki z elektrycznym kompletnym urządzeniem z motorem 4-konnym i 1 pokojem na kantor zaraz lub od 1/14 października do wydzierżawienia.

2469 d **A. Zachert, Senatorska № 3.**

Doświadczona

nauczycielka rosyanka,

była słuchaczka moskiewskich wyższych żeńskich kursów i ukończywszy 8-klasowe gimnazjum w Rosji, udziela korepetycji i przysposabia do wszystkich klas gimnazjum z przedmiotów: języka rosyjskiego, matematyki, fizyki i historii naturalnej.
Udziela początków dzieciom od lat 7-iu, rozdzieliwszy ich na grupy. Zapis dzieci codziennie od godz. 3^{1/2} do 5 po południu.
Piotrkowska № 199 m. 13. 2497—3—1

Teatr „Moderne”

Dziś zupełna zmiana programu, obrazy bardzo piękne, artystyczne, pomiędzy innymi zasługują na szczególną uwagę

Wyjście żydów z Egiptu,

biblijne sceny, pięknie kolorowane, oraz

Proszę swój bilet wolnego wejścia a Pan za to otrzyma...

i wiele innych, ostatnich na czasie nowości. 2505—1

Dwie wille w Rudzie Pabianickiej

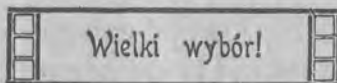
za przystępną cenę są do sprzedania.
O warunkach sprzedaży dowiedzieć się można na krańcowej stacji kolei elektrycznej rudzkiej w bufecie u p. Tomaszewskiego lub w Łodzi, ulica Piotrkowska Nr. 6 m. 5. 2509—3—1

MASŁO syberyjskie, eksportowe, uznane za najlepsze, poleca Dom Handlowy „Bracia Kieszkowscy”
Swoj własny kantor na Syberyi 34001 Piotrkowska 215.

Największy wybór!

Kostiumy	od 12.— do 56.—
Palta jesienne	„ 14.50 „ 24.—
Bluzki wełniane	„ 2.80 „ 6.50
Halki alpagowe	„ 1.30 „ 7.—
Halki jedwabne	„ 5.— „ 18.—

Sukien. dla dziewcz.	od 2.— do 7.50
Paltociki „ „ „	4.50 „ 14.—

Kolnierze i Mufki

skunksowe, imitacje nurków, murcele i t. d.
od najtańszych do najdroższych
od Rub. 4.50 do Rub. 80.—

SCHMECHEL i ROSNER

Łódź, Piotrkowska 100.

3508

BAŁUCKIE TOWARZYSTWO WZAJEMNEGO KREDYTU

w Bałutach pod Łodzią, ul. Zgierska 64,

załatwia następujące, ustawą przewidziane, operacje bankowe:

- a) dyskontuje członkom Towarzystwa weksle handlowe;
  - b) udziela członkom Towarzystwa pożyczki pod zastaw papierów procentowych publicznych;
  - c) uskutecznia kupno i sprzedaż papierów publicznych;
  - d) inkasuje weksle, wylosowane papiery i kupony; e) wydaje przekazy na różne miejscowości Rosyi i zagranicy;
  - f) przyjmuje wkłady pieniężne od członków Towarzystwa i od osób obcych i płaci od 4% do 6%;
  - g) asekuruje 5% rosyjskie pożyczki premialne od amortyzacji.
- Biuro otwarte w dni powszednie od 10 rano do 3 pp. 1561r28

SALE

urządzone z komfortem są **do wynajęcia** na zabawy, koncerty, bale i t. d. — po cenach przystępnych w Łódzkiem Niemieckim Towarzystwie Śpiewaczym, Piotrkowska 243.

Blizszych szczegółów udzieli gospodarz Falkenberg na miejscu. 3522-6

Wiktor BRATKOWSKI

Łódź, Piotrkowska 81, 2297-16

poleca: **plótka na bieliznę, obrusy, serwety, ręczniki, chustki do nosa, plótka na rolety, materace i piernaty, plótka na szyby. — KOLDRY WATOWE, koszule, kołnierzyki, mankiety, skarpetki etc.**

BIELIZNA DAMSKA i UCZNIOWSKA.

Fabryka
wytwarzania
żelaznych

Firma
istnieje
od
1876 r.

Imadła
Osie
Koła

Warszawa,
ul. Okopowa
№ 41

Michał
Załęski

8540-3

Plany budowlane

na budynki fabryczne, obmurowania kotłów i domy mieszkalne wykonywują

Olidakowski i Neumark

2463

Inżynierowie

Wólczańska № 109. — Telefon 661.

Do pracowni
KONFEKCYI DAMSKIEJ
Wł. JANISZEWSKIEJ
potrzebne są ZDOLNE

Staniczarki.

Ulica Przejazd № 16, I-sze piętro od frontu.

Wanda Krachel powróciła,

o czem zawiadamia Szanowną Klientele. 3528-32

Meble mało używane

sprzedam za bezcen byle zaraz: garnitur salonowy, gabinetowy, 2 tremy, obrazy olejne, biurko, zegar duży, kredens ozdobny, 12 krzeseł, stół, 2 łóżka z materacami, bielizniarkę, toaletkę, umywalnię z marmurem, szafki nocne, otomanę, 2 szafy do ubrania, biurczko damskie, ekran, słupki, gramofon, kredens kuchenny, pralnię domową oraz różne drobiazgi. Nawrot № 44 m. 3. 3384-15-12

OSOBA,

która ukończyła wyższe kursy języka niemieckiego w Petersburgu, poszukuje lekcyi w szkołach. Oferty sub „T. H. 75” w admin. „Rozwoju”. 2413-10 8

Oszczędność czasu i pieniędzy. Przejazdy do Warszawy zbyteczne. Załatwianie sprawunków w firmach rolniczych, handlowych, przemysłowych, interesów w biurach, zlecen u osób prywatnych najróżnorodniejszych zawodów. Warszawa, Rakowski, Żórawia 45. 3484-12 2

EGZYSTUJĄCA OD LAT 20 W ŁODZI

Pracownia haftów
i ZNACZENIA BIELIZNY

D. Mazurkiewiczowej

z dnem 1 października
r. b. przeniesioną będzie
na ulicę

Przejazd 16,
m. 24.

Przyjmuje się uczennice.

Ulica PRZEJAZD № 16.

Nakładacz

który już pracował w drukarni, może się zgłosić: Przejazd № 8, do drukarni „Rozwoju”.

ODEON

PRZEJAZD 2, Tel. 15 81.

Nadzwyczajny program
Środa i Czwartek. — Do godz. 8 wieczorem.
Brussa (z natury). — **Cesarzowa Aida**. —
Faworyt cesarzowej (tragedya historyczna).
Na nowej posiadzie. — **Kubuś w Banku** (komiczne). — **Złota dolina** (z natury w kolorach). — **Najnowszy aeroplan**. — **Nowy wynalazca** (komiczne). — **Wyjście żydów z Egiptu** (sceny biblijne w kolorach).

Od godz. 8 wieczorem
Biała Niewolnica

Agitacyjny obraz
«Londyńskiego Tow. Ochrony Kobiet».
Sprzedaż biletów dla dzieci i uczącej się młodzieży od godz. 8 wstrzymana.